

Inhoud

[Samenvatting](#)

1 [Inleiding](#)

- 1.1 [Aanleiding](#)
- 1.2 [Doelstelling](#)
- 1.3 [Afbakening](#)
- 1.4 [Leeswijzer](#)

2 [Aanpak](#)

- 2.1 [Bevindingen](#)
- 2.2 [Aandachtspunt](#)

3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)

- 3.1 [Bevindingen](#)
- 3.2 [Aandachtspunten](#)

4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)

5 [Totstandkoming rapportage](#)

- 5.1 [Bevindingen](#)

6 [Lessons learned](#)

7 [Verantwoording onderzoek](#)

8 [Ondertekening](#)

9 [Bijlage: managementreactie](#)

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Onderzoeksrapport Uitvoering Motie# 21

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en
Sport

Uitgebracht aan:

CIO Rijk

Datum:

4 november 2024

Kenmerk:

2024-0000517780

Inhoud

[Samenvatting](#)

1 [Inleiding](#)

1.1 [Aanleiding](#)

1.2 [Doelstelling](#)

1.3 [Afbakening](#)

1.4 [Leeswijzer](#)

2 [Aanpak](#)

2.1 [Bevindingen](#)

2.2 [Aandachtspunt](#)

3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)

3.1 [Bevindingen](#)

3.2 [Aandachtspunten](#)

4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)

5 [Totstandkoming rapportage](#)

5.1 [Bevindingen](#)

6 [Lessons learned](#)

7 [Verantwoording onderzoek](#)

8 [Ondertekening](#)

9 [Bijlage: managementreactie](#)

Samenvatting

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft opvolging gegeven aan Motie#21 door op departementaal niveau een inventarisatie en toetsing te coördineren. Voor de inventarisatie is aan de contactpersonen van de binnen de scope vallende VWS-onderdelen gevraagd informatie aan te leveren over verwerkingen van afkomstgerelateerde gegevens. De toets op de rechtmatigheid en behoorlijkheid van de verwerkingen is op decentraal niveau uitgevoerd.

Uit dit onderzoek volgen enkele aandachtspunten ten aanzien van de volledigheid en accuraatheid van de uitgevoerde inventarisatie en toetsing.

Aandachtspunten

- Het non-discriminatoire karakter van verwerkingen is niet expliciet uitgevraagd. In de brief aan de Kamer geeft de minister aan dat uit de inventarisatie volgt dat het gebruik van afkomstgerelateerde gegevens door het ministerie van VWS voldoet aan de eisen die daaraan gesteld worden in het kader van rechtmatigheid en behoorlijkheid, zoals een duidelijke wettelijke grondslag, noodzakelijkheid en niet discrimineren. Bij de inventarisatie is echter geen expliciete uitvraag gedaan naar het non-discriminatoire karakter van verwerkingen. De consequentie hiervan is dat niet duidelijk is op basis waarvan VWS tot de slotsom komt (zoals verwoord in de conclusie in de brief aan de Kamer) dat is voldaan aan de eisen met betrekking tot non-discriminatie.
 - Beoordeling inventarisatie en toetsing is niet vastgelegd. Binnen VWS was naar eigen zeggen de samenwerking tussen het projectteam en de concernonderdelen gebaseerd op wederzijds vertrouwen. Er heeft daarom geen aanvullende centrale toets op de juistheid en volledigheid plaatsgevonden.
- Het projectteam van VWS was afhankelijk van wat de onderdelen aanleverden. Wel zijn er in het kader van een plausibiliteitscheck individuele gesprekken met de contactpersonen gevoerd. Wij hebben op basis van de documentatie niet kunnen vaststellen of en op welke wijze de toetsing en beoordeling door de decentrale onderdelen heeft plaatsgevonden. Dit heeft als consequentie dat achteraf niet navolgbaar is of de beoordeling door de dienstonderdelen op een eenduidige en/of de juiste wijze heeft plaatsgevonden.
- Invulformats zijn niet aantoonbaar afgetekend. Als extra waarborg was aangegeven dat de invulformats geaccordeerd dienden te zijn door het verantwoordelijk MT-lid. Uit de aangeleverde documentatie is echter niet in alle gevallen op te maken dat dit ook daadwerkelijk is gebeurd. Wij hebben bij de deelwaarnemingen géén door het MT afgetekende invulformats aangetroffen. Wel vond in een enkel geval de aanlevering plaats vanuit het e-mailadres van het verantwoordelijke MT-lid. Consequentie hiervan is dat niet met zekerheid kan worden vastgesteld dat de verantwoordelijk MT-leden kennis hebben genomen van de uitkomsten van de inventarisatie door hun dienstonderdeel. Wel dient opgemerkt te worden dat de opgeleverde informatie meerdere keren in de lijn is besproken. Zo zijn de dienstonderdelen actief betrokken geweest bij de opstelling van de conceptteksten.

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
- 1.1 [Aanleiding](#)
- 1.2 [Doelstelling](#)
- 1.3 [Afbakening](#)
- 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
- 2.1 [Bevindingen](#)
- 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
- 3.1 [Bevindingen](#)
- 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
- 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

1. Inleiding

1.1. Aanleiding en opdrachtgever

In het debat van 19 januari 2021 over het rapport 'Ongekend Onrecht' van de Parlementaire Onderzoekingscommissie Kinderopvangtoeslag is bij motie van het lid Marijnissen (SP) c.s. verzocht om voor 1 maart 2021 een voorstel te doen hoe overall binnen overheidsinstellingen vervuilde data, risicomodellen en het gebruik van nationaliteit worden opgeruimd'. Uitvoering van deze motie vond plaats met inachtneming van het verzoek van lid Klaver (GroenLinks) c.s. om hierbij niet alleen te kijken naar nationaliteit, maar ook naar etniciteit en geboorteplaats (hierna te noemen Motie#21). De staatssecretaris van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft in april 2021 de Kamer een voorstel gestuurd voor de uitvoering van Motie#21. Vervolgens heeft elk departement een plan van aanpak en planning opgesteld. De resultaten van de inventarisatie en toets van het gebruik van afkomstgerelateerde indicatoren zijn door de ministeries met de Kamer gedeeld.

De Auditdienst Rijk (ADR) is door de Chief Information Officer (CIO) Rijk gevraagd een externe toets uit te voeren naar de kwaliteit van de uitvoering van Motie#21.

1.2. Doelstelling en onderzoeksvragen

De doelstelling van het onderzoek is om de opdrachtgever inzicht te bieden in hoe de departementen de kwaliteit van de uitvoering van Motie#21 en de uitkomsten in de rapportage procesmatig hebben geborgd, teneinde de departementen in staat te stellen de Kamer daarover te informeren en te bepalen of in de uitvoering en rapportage aanvullingen en/of bijstellingen nodig zijn.

De centrale onderzoeksvraag luidt:

Hoe hebben de departementen de accurate- en volledigheid van de uitvoering van Motie#21 en de uitkomsten in de rapportage procesmatig geborgd?

De volgende deelvragen zijn geformuleerd:

1. Welke aanpak, uitgangspunten en definitie(s) van afkomstgerelateerde persoonsgegevens en risicomodellen zijn geformuleerd?
2. Welke waarborgen zijn tijdens de uitvoering getroffen voor een accurate en volledige inventarisatie van de gebruikte afkomstgerelateerde persoonsgegevens in risicomodellen en andere gegevensverwerkingen?
3. Welke waarborgen zijn tijdens de uitvoering getroffen voor een accurate en volledige toets op onrechtmatig en oneigenlijk gebruik van de geïnventariseerde afkomstgerelateerde persoonsgegevens in risicomodellen en andere gegevensverwerkingen?
4. Welke waarborgen zijn tijdens de uitvoering getroffen voor het accuraat en volledig rectificeren of wissen van afkomstgerelateerde persoonsgegevens die als onrechtmatig of oneigenlijk zijn beoordeeld?
5. Hoe zijn de uitkomsten van de drie processtappen verwerkt in de rapportages?
6. Wat zijn de lessons learned en eventuele verbetermogelijkheden bij de uitvoering van Motie#21?

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
- 1.1 [Aanleiding](#)
- 1.2 [Doelstelling](#)
- 1.3 [Afbakening](#)
- 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
- 2.1 [Bevindingen](#)
- 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
- 3.1 [Bevindingen](#)
- 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
- 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

1.3 Afbakening

Het onderzoek richt zich op de drie onderliggende processtappen van de uitvoering zoals beschreven in het voorstel: de inventarisatie en toets van het gebruik van afkomstgerelateerde persoonsgegevens in risicomodellen en andere gegevensverwerkingen en het rectificeren of wissen van persoonsgegevens wanneer onrechtmatig oneigenlijk gebruik blijkt uit de toets. Dit omvat ook het waar nodig informeren van betrokkenen.

De uitvoering van de motie bevat niet alleen het gebruik van afkomstgerelateerde persoonsgegevens als indicator in risicomodellen, maar ook het gebruik hiervan in gegevensverwerkingen in het algemeen. Gegevens over iemands nationaliteit kunnen bijvoorbeeld opgeslagen zijn (gegevensverwerking), maar geen indicator zijn van een risicomodel. Beide soorten gebruik worden in het onderzoek meegenomen.

Het ADR-onderzoek concentreert zich specifiek op de procesmatige waarborgen die zijn getroffen bij de uitvoering van Motie#21. De ADR doet geen inhoudelijk onderzoek naar de mate van accuraatheid en volledigheid van de departementale inventarisatie, toets en rectificatie en het wissen zelf, middels bijvoorbeeld data-analyses in systemen en processen.

Voor elk departement in scope van het onderzoek stellen we een deelrapport op. Dit deelrapport geeft inzicht in de wijze waarop VWS uitvoering aan de motie heeft gegeven. De verschillende deelrapporten zullen uiteindelijk input vormen voor een rode dradenrapportage.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de aanpak van VWS voor het uitvoeren van Motie#21. Vervolgens lichten we in hoofdstuk 3 de waarborgen toe die zijn getroffen voor een volledige en accurate inventarisatie en toets. In hoofdstuk 4 lichten we toe dat het proces van rectificeren of wissen niet van toepassing is geweest voor VWS. Het totstandkomingsproces van de rapportage beschrijven we in hoofdstuk 5. Hoofdstuk 6 omvat de lessons learned zoals aangedragen door VWS en hoofdstuk 7 betreft een verantwoording van dit onderzoek.

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
 - 1.1 [Aanleiding](#)
 - 1.2 [Doelstelling](#)
 - 1.3 [Afbakening](#)
 - 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
 - 2.1 [Bevindingen](#)
 - 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
 - 3.1 [Bevindingen](#)
 - 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
 - 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

2. Aanpak

In dit hoofdstuk gaan wij in op de eerste deelvraag: **“Welke aanpak, uitgangspunten en definitie(s) van afkomst-gerelateerde persoonsgegevens en risicomodellen zijn geformuleerd?”**. Deze deelvraag hebben wij onderzocht aan de hand van een aantal aspecten.

Gevolgde aanpak

Betrokkenen en hun rollen

Doelstelling

Gehanteerde definities

Bereik van het departementale onderzoek

We beschrijven eerst feitelijk en samenvattend wat bij VWS was georganiseerd voor de uitvoering van Motie#21.

Vervolgens geven we een aantal aandachtspunten mee volgend uit onze analyse.

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
- 1.1 [Aanleiding](#)
- 1.2 [Doelstelling](#)
- 1.3 [Afbakening](#)
- 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
- 2.1 [Bevindingen](#)
- 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
- 3.1 [Bevindingen](#)
- 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
- 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

2.1 Bevindingen inzake de aanpak bij VWS

Gevolgde aanpak

In de Kamerbrief van de Staatssecretaris van BZK van 8 april 2021 werd geadviseerd de inventarisatie van afkomstgerelateerde verwerkingen uit te voeren langs drie sporen:

- Een juridische analyse van relevante wet- en regelgeving op het beleidsterrein (spoor 1);
- Op grond van de juridische analyse een doorlichting van de verwerkingsregisters van persoonsgegevens (spoor 2);
- Een actieve zoektocht om binnen de eigen organisatie, processen en systemen in kaart te brengen waar deze indicatoren in risicomodellen worden gebruikt (spoor 3).

Uit het onderzoek volgt dat VWS heeft ingezet op het derde spoor. Ook volgt uit het onderzoek dat VWS de uitvoering van Motie#21 heeft opgepakt door een projectteam te vormen bij het CIO-Office van het departement.

De aanpak van Motie#21 is voorafgaand aan de uitvraag geagendeerd in de CIO-Raad van VWS waarbij een presentatie is gehouden door het projectteam. In de CIO-raad hebben de **CIO's** van de dienstonderdelen zitting. Daarbij is tevens verzocht aan de onderdelen om contactpersonen aan te wijzen ten behoeve van de uitvraag. Bij het overleg is een invulinstructie en een invulformat gedeeld met alle onderdelen van VWS. Voor de inventarisatie (derde spoor) is vervolgens aan de contactpersonen van de binnen de scope vallende VWS-onderdelen gevraagd om aan de hand van het invulformulier informatie aan te leveren over verwerkingen van afkomstgerelateerde gegevens. In de toelichting op de invulinstructies is aangegeven dat daarbij het register van verwerkingsactiviteiten, beschikbare databanken, dossiers en

(gekoppelde) systemen dienden te worden geraadpleegd. De toets op de rechtmatigheid en behoorlijkheid van de verwerkingen is door de onderdelen zelf uitgevoerd.

Betrokkenen en hun rollen

Binnen VWS was de directie Informatiebeleid/CIO verantwoordelijk voor de uitvoering van Motie#21. Er is daartoe een projectteam ingericht bestaande uit een projectleider en een senior-adviseur. Op departementaal niveau is bij aanvang van het project de (Chief) Privacy Officer ((C)PO) en de integriteitscoördinator geraadpleegd. De integriteitscoördinator werd betrokken met als doel om input te leveren over mogelijke meldingen omtrent afkomstgerelateerde verwerkingen.

De aanpak van Motie#21 is voorafgaand afgestemd in de CIO-Raad van VWS waarmee ook tussentijdse afstemming heeft plaatsgevonden. Met de betrokken dienstonderdelen is afgestemd met de contactpersonen die vanuit de CIO-Raad waren aangewezen

Doelstelling

Conform de Kamerbrief van 21 oktober 2021 heeft het projectteam van VWS een plan van aanpak opgesteld. Hieruit volgt de volgende opdracht:

"Het binnen overheidsinstellingen opruimen van vervuilde data (data waarin van afkomstgerelateerde indicatoren onrechtmatig of oneigenlijk gebruik is gemaakt) en risicomodellen, het actief communiceren over de gevonden zaken en het informeren van personen die op "zwarte lijsten" staan".

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
 - 1.1 [Aanleiding](#)
 - 1.2 [Doelstelling](#)
 - 1.3 [Afbakening](#)
 - 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
 - 2.1 [Bevindingen](#)
 - 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
 - 3.1 [Bevindingen](#)
 - 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
 - 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

In het plan van aanpak beschrijft het projectteam de doelstelling als volgt:

"Het beëindigen van onrechtmatig of oneigenlijk gebruik van afkomstgerelateerde indicatoren bij overheidsinstellingen, het wissen/ rectificeren van de 'vervuilde data' en risicomodellen die uit deze gegevensverwerkingen voortkomen en het proactief informeren van betrokkenen hierover de hierboven genoemde brief van 8 april."

De 'bovengenoemde brief' verwijst naar de Kabinetsbrief van de Staatssecretaris.

Gehanteerde definities

Afkomstgerelateerde persoonsgegevens

Het projectteam van VWS heeft voor de uitvraag aan de onderdelen deels gebruikgemaakt van de instructie zoals opgesteld door het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV). Volgens de door VWS gehanteerde definitie werden onder afkomstgerelateerde persoonsgegevens verstaan: **"persoonsgegevens over ras, etniciteit, nationaliteit, geboorteplaats en geboorteland"**.

Risicomodellen

Voor de definitie van risicomodellen werd eveneens de definitie van JenV gehanteerd: **"iedere verwerking waarbij een persoonsgegeven wordt gebruikt bij beoordeling of wet- en regelgeving wordt nageleefd, of een betrokkene in aanmerking komt voor aanspraken of bij het controleren op misbruik en/of fraude. Ook gebruik van 'zwarte lijsten' wordt in dit onderzoek aangemerkt als risicomodel."**

Juridische criteria

Het begrip 'rechtmatigheid' wordt in de uitvraag aan

onderdelen niet nader gedefinieerd. De begrippen 'grondslag' en 'behoorlijkheid' worden daarentegen wel kort toegelicht. Onder 'grondslag' wordt verstaan: **" (...) de rechtvaardiging om de afkomstgerelateerde indicatoren te verwerken"** terwijl over 'behoorlijkheid' wordt gesteld dat: **"moet zijn voldaan aan: "transparantie (betrokkene is op de hoogte dat zijn persoonsgegevens worden verwerkt en voor welk doelinde) en een objectieve rechtvaardiging voor de verwerking."**

Bereik van het departementale onderzoek

In het plan van aanpak van VWS is beschreven dat de motie betrekking heeft op alle organisatieonderdelen van VWS. Hiertoe behoren het kerndepartement, de uitvoeringsorganisaties inclusief de agentschappen en de ZBO's, die onder de verantwoordelijkheid van de minister van VWS vallen. Volgens het plan van aanpak omvatte dit de volgende onderdelen:

- Kerndepartement VWS
- Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ)
- College ter Beoordeling Geneesmiddelen (aCBG)
- Zorginstituut Nederland (ZiNI)
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ)
- CAK (oorspronkelijk een afkorting van Centraal Administratie Kantoor)
- Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg (CIBG)
- Nederlandse Zorgautoriteit (NZa)
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

Echter, de hierboven weergegeven scope omvat niet alle onderdelen die onder de verantwoordelijkheid van het departement vielen.

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
- 1.1 [Aanleiding](#)
- 1.2 [Doelstelling](#)
- 1.3 [Afbakening](#)
- 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
- 2.1 [Bevindingen](#)
- 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
- 3.1 [Bevindingen](#)
- 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
- 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

Uiteindelijk zijn in de rapportage alle in het register van overheidsorganisaties opgenomen onderdelen betrokken en opgenomen in de rapportage van VWS, met uitzondering van de Landelijke commissie sociale hygiëne (Lcsh).

2.2 Aandachtspunt inzake de aanpak bij VWS

Uit het onderzoek met betrekking tot de aanpak van VWS volgt één aandachtspunt ten aanzien van de volledigheid en accuraatheid van de uitvoering van Motie#21. Dit aandachtspunt wordt hieronder nader toegelicht.

Het non-discriminatoire karakter van verwerkingen is niet expliciet uitgevraagd

In de brief aan de Tweede Kamer geeft de minister aan dat uit de inventarisatie volgt dat het gebruik van afkomstgerelateerde gegevens door het ministerie van VWS voldoet aan de eisen die daaraan gesteld worden in het kader van rechtmatigheid en behoorlijkheid, zoals een duidelijke wettelijke grondslag, noodzakelijkheid en niet discrimineren.

Bij de inventarisatie is echter geen expliciete uitvraag gedaan naar het non-discriminatoire karakter van verwerkingen. De consequentie hiervan is dat niet duidelijk is op basis waarvan VWS tot de slotsom komt (zoals verwoord in de conclusie in de brief aan de Kamer) dat wordt voldaan aan de eisen met betrekking tot non-discriminatie.

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
 - 1.1 [Aanleiding](#)
 - 1.2 [Doelstelling](#)
 - 1.3 [Afbakening](#)
 - 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
 - 2.1 [Bevindingen](#)
 - 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
 - 3.1 [Bevindingen](#)
 - 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
 - 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

3. Waarborgen voor de inventarisatie en toetsing

In dit hoofdstuk beschrijven we welke waarborgen VWS heeft getroffen voor een accurate en volledige inventarisatie (deelvraag 2) en voor een accurate en volledige toets (deelvraag 3). Voor zowel de inventarisatie als de toets hebben we de volgende aspecten onderzocht:

Monitoring van de inventarisatie en toetsing

Beoordeling van de inventarisatie en toetsing

Aanvullende waarborgen

We beschrijven eerst feitelijk en samenvattend welke waarborgen VWS heeft ingericht voor een volledige, accurate inventarisatie en toetsing. Daaropvolgend beschrijven wij enkele aandachtspunten.

Inhoud

Samenvatting

- 1 [Inleiding](#)
- 1.1 [Aanleiding](#)
- 1.2 [Doelstelling](#)
- 1.3 [Afbakening](#)
- 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
- 2.1 [Bevindingen](#)
- 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
- 3.1 [Bevindingen](#)
- 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
- 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

3.1 Bevindingen inzake de door VWS getroffen waarborgen voor de inventarisatie en toetsing

Monitoring van aangeleverde informatie

Voor de inventarisatie is door het projectteam van VWS aan de betrokken onderdelen een invulformat met toelichtende bijlagen gestuurd. De voortgang van de inventarisatie is door het projectteam gemonitord blijkens o.a. uit het rappel dat verzonden is aan de leden van CIO-raad. Dit rappel is eenmaal tussentijds verstuurd van de plv. CIO naar de CIO-raad. Uiteindelijk hebben alle in de scope betrokken onderdelen tijdig aangeleverd.

Beoordeling van aangeleverde informatie

De inhoudelijke toets op de rechtmatigheid en behoorlijkheid van de verwerkingen heeft op centraal niveau plaatsgevonden. De uitkomsten van deze beoordeling zijn vastgelegd in het invulformat. De onderdelen waren zelf verantwoordelijk voor de volledigheid en accuraatheid van de inventarisatie en toets. Waar het gaat om volledigheid van geïnventariseerde informatie is de beoordeling vanuit het projectteam procesmatig geweest. Het projectteam heeft geen inhoudelijke beoordeling op de toets door de onderdelen uitgevoerd. Uit ons onderzoek volgt niet hoe de andere onderdelen hieraan invulling hebben gegeven.

Aansluitend op de aanlevering van de informatie door de onderdelen, zijn gesprekken gevoerd tussen het projectteam en de contactpersonen. Doel van deze gesprekken was om de aangeleverde informatie door te nemen en bepaalde aspecten (zoals gehanteerde wijze van inventarisatie en eventuele onduidelijkheden) toe te laten lichten door de onderdelen. Om te zorgen voor voldoende urgentie heeft het projectteam de verantwoordelijkheid voor een volledige aanlevering van informatie belegd op het niveau van het

verantwoordelijk MT van de aanleverende dienstonderdelen.

Aanvullende waarborgen

Zowel voor een volledige accurate inventarisatie als voor de toetsing heeft VWS de volgende aanvullende waarborgen getroffen.

- De dienstonderdelen hebben bij het invulformat een begeleidend schrijven ontvangen met daarin een invulinstructie.
- Tevens is als waarborg voor de juistheid en volledigheid van de informatie in het invulformat aangegeven dat het format diende te worden geaccordeerd door het verantwoordelijke MT-lid.

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
- 1.1 [Aanleiding](#)
- 1.2 [Doelstelling](#)
- 1.3 [Afbakening](#)
- 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
- 2.1 [Bevindingen](#)
- 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
- 3.1 [Bevindingen](#)
- 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
- 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

3.2 Aandachtspunten inzake de door VWS getroffen waarborgen voor de inventarisatie en toetsing

Uit het onderzoek volgen met betrekking tot de inventarisatie en toetsing bij VWS enkele aandachtspunten ten aanzien van de volledigheid en accuraatheid van de uitvoering van Motie# 21. Deze worden hieronder nader toegelicht.

Beoordeling inventarisatie en toetsing niet vastgelegd

Het projectteam van VWS was afhankelijk van wat de onderdelen aanleverden en op departementaal niveau heeft, afgezien van de individuele gesprekken die met de decentrale contactpersonen bij de dienstonderdelen zijn gevoerd, geen centrale toets op de juistheid en volledigheid plaatsgevonden. Wij hebben op basis van de documentatie niet kunnen vaststellen of en op welke wijze de toetsing en beoordeling door de decentrale onderdelen heeft plaatsgevonden. Dit heeft als consequentie dat achteraf niet navolgbaar is of de beoordeling door de dienstonderdelen op een eenduidige en/of de juiste wijze heeft plaatsgevonden.

Invulformats niet aantoonbaar afgetekend

Zoals in paragraaf 3.1 aangegeven was als extra waarborg aangegeven dat de invulformats geaccordeerd dienden te zijn door het verantwoordelijk MT-lid van het betreffende dienstonderdeel. Uit de aangeleverde documentatie is echter niet in alle gevallen op te maken dat dit ook daadwerkelijk is gebeurd. Wij hebben bij de deelwaarnemingen géén door het MT afgetekende invulformats aangetroffen. Wel vond in een enkel geval de aanlevering plaats vanuit het e-mailadres van het verantwoordelijke MT-lid. Consequentie hiervan is dat niet met zekerheid kan worden vastgesteld dat de verantwoordelijk MT-leden kennis hebben genomen van de uitkomsten van de

inventarisatie door hun dienstonderdeel. Wel dient opgemerkt te worden dat de opgeleverde informatie meerdere keren in de lijn van VWS is besproken. Zo zijn de dienstonderdelen actief betrokken geweest bij de opstelling van de concept-teksten.

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
 - 1.1 [Aanleiding](#)
 - 1.2 [Doelstelling](#)
 - 1.3 [Afbakening](#)
 - 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
 - 2.1 [Bevindingen](#)
 - 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
 - 3.1 [Bevindingen](#)
 - 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
 - 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

4. Waarborgen voor het rectificeren of wissen

In de Kamerbrief van 13 oktober 2022 heeft de minister van VWS de Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek bij VWS. De minister geeft aan dat uit de inventarisatie volgt dat het gebruik van afkomstgerelateerde gegevens door het ministerie van VWS voldoet aan de eisen die daaraan gesteld worden in het kader van rechtmatigheid en behoorlijkheid, zoals een duidelijke wettelijke grondslag, noodzakelijkheid en niet discrimineren.

Tevens bleek uit de inventarisatie dat er geen gebruik van afkomstgerelateerde indicatoren is geconstateerd in risico-modellen. Gegeven deze inventarisatie was er geen sprake van vervuilde data die opgeruimd moest worden en was het proces van rectificeren of wissen niet van toepassing.

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
 - 1.1 [Aanleiding](#)
 - 1.2 [Doelstelling](#)
 - 1.3 [Afbakening](#)
 - 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
 - 2.1 [Bevindingen](#)
 - 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
 - 3.1 [Bevindingen](#)
 - 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
 - 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

5. Totstandkoming rapportage

In dit hoofdstuk behandelen we deelvraag 5 van het onderzoek: *“Hoe zijn de uitkomsten van de drie processtappen verwerkt in de rapportage?”*. Hierbij richten we ons op de volgende vier onderwerpen:

Totstandkoming en betrokken functionarissen

Consistentie van gehanteerde definities

Consistentie van bereik

Navolgbaarheid van bevindingen

In dit hoofdstuk beschrijven we feitelijk hoe de rapportage over de uitvoering van Motie#21 – zoals deze is gedeeld met de Tweede Kamer - tot stand is gekomen.

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
- 1.1 [Aanleiding](#)
- 1.2 [Doelstelling](#)
- 1.3 [Afbakening](#)
- 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
- 2.1 [Bevindingen](#)
- 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
- 3.1 [Bevindingen](#)
- 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
- 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

5.1 Bevindingen totstandkoming rapportage

Totstandkoming en betrokken functionarissen

Het projectteam van VWS heeft de rapportage en begeleidende Kamerbrief opgesteld gebaseerd op alle aangeleverde invulformats van de VWS-onderdelen. De conceptteksten voor de rapportage zijn naar eigen zeggen vooraf afgestemd met de betrokken dienstonderdelen. Hiervan hebben we echter geen vastleggingen aangetroffen.

De definitieve rapportage en bijbehorende Kamerbrief zijn tenslotte via de reguliere tekenlijn door de minister geaccordeerd en aangeboden aan de Kamer. Op departementaal niveau is het definitieve (concept)rapport verder niet met andere functionarissen afgestemd.

Consistentie van gehanteerde definities

In het eindrapport van VWS worden geen definities vermeld. Wel zijn in de bijlage bij het rapport het invulformat en de bijbehorende instructie opgenomen waarin beknopte definities zijn opgenomen. De in de bijlage genoemde definities stemmen overeen met de definities die bij de start van het project zijn gecommuniceerd aan de onderdelen.

Consistentie van het bereik

In de eindrapportage van VWS zijn meer onderdelen opgenomen dan aanvankelijk aangegeven in het plan van aanpak. Gedurende de uitvoering van het onderzoek is de scope verbreed en zijn uiteindelijk vrijwel alle onderdelen die vallen onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van

VWS meegenomen in de uitvraag en in het onderzoek. Uitzonderingen van de Landelijke commissie sociale hygiëne (Lcsh). Dit onderdeel is gestart met het register in juli 2023. Het onderzoek was toen al afgerond.

Navolgbaarheid van bevindingen

Het projectteam heeft een dossier bijgehouden tijdens de uitvoering van Motie#21 Daarnaast heeft het projectteam in het kader van dit onderzoek vastleggingen opgezocht en gedeeld met het onderzoeksteam ADR ter onderbouwing van de procesgang van de totstandkoming van het rapport.

Uit een deelwaarnemingen kwam naar voren dat de bevindingen in het eindrapport aantoonbaar zijn afgeleid van de uitkomsten van de inventarisatie en toetsing zoals uitgevoerd door de betreffende dienstonderdelen.

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
 - 1.1 [Aanleiding](#)
 - 1.2 [Doelstelling](#)
 - 1.3 [Afbakening](#)
 - 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
 - 2.1 [Bevindingen](#)
 - 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
 - 3.1 [Bevindingen](#)
 - 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
 - 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

6. Lessons learned

In dit hoofdstuk komt deelvraag 6 aan de orde: "**Wat** zijn de *lessons learned* en eventuele verbetermogelijkheden bij de uitvoering van Motie#21?". De door VWS aangedragen punten beschrijven we hierna.

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
- 1.1 [Aanleiding](#)
- 1.2 [Doelstelling](#)
- 1.3 [Afbakening](#)
- 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
- 2.1 [Bevindingen](#)
- 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
- 3.1 [Bevindingen](#)
- 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
- 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

[Accountmanagement heeft goed gewerkt](#)

Volgens het projectteam van VWS heeft de bestaande inrichting van het accountmanagement goed gewerkt. Dit heeft ertoe bijgedragen dat het inventarisatieproces soepel en zonder al te veel weerstand is verlopen binnen VWS. Alle betrokkenen zagen de ernst en noodzaak van het onderzoek in.

[Eenduidige definities](#)

Het projectteam van VWS had meer uniformiteit vanuit het CIO-Rijk verwacht qua definities. Het was volgens hen beter geweest als vanuit CIO-Rijk duidelijke omschrijvingen van definities zouden zijn meegegeven aan de departementen.

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
- 1.1 [Aanleiding](#)
- 1.2 [Doelstelling](#)
- 1.3 [Afbakening](#)
- 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
- 2.1 [Bevindingen](#)
- 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
- 3.1 [Bevindingen](#)
- 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
- 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

7. Verantwoording onderzoek

Werkzaamheden

Als startpunt van het onderzoek hebben we een kick-off georganiseerd met het (voormalige) projectteam van VWS. Vervolgens is door ons documentatie opgevraagd bij het projectteam dat betrokken was bij de uitvoering van Motie#21. Deze documentatie is door ons geanalyseerd. Aansluitend heeft een interview met de betrokken projectleden bij het CIO-office plaatsgevonden. Tot slot is aanvullende documentatie opgevraagd.

Van de interviews zijn verslagen gemaakt welke in het kader van wederhoor zijn teruggelegd. Verder hebben we vijf onderdelen geselecteerd om na te gaan of hetgeen in het interview is aangegeven ook is terug te zien in dossierstukken van de onderdelen.

Alle overeengekomen werkzaamheden zoals opgenomen in de opdrachtbevestiging zijn uitgevoerd.

Afbakening en object van onderzoek

Dit (deel)onderzoek richtte zich op de uitvoering van Motie#21 door het ministerie van VWS.

Het object van onderzoek betrof de wijze waarop VWS de kwaliteit van de uitvoering van Motie#21 (inventarisatie, toets en de rectificatie of het wissen) en de rapportages van de uitkomsten naar de Kamer procesmatig hebben geborgd. Daarbij waren de sturings- en beheersingsmaatregelen die op met name departementaal niveau zijn getroffen relevant.

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van het referentiekader zoals geformuleerd in de opdrachtbevestiging. De desbetreffende hoofdstukken zijn ingeleid met de relevante

criteria uit dit referentiekader.

Gehanteerde standaard

Deze opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met de Internationale Standaarden voor de Beroepsuitoefening van Internal Auditing. Dit onderzoek verschaft geen zekerheid in de vorm van een oordeel of conclusie, omdat het een onderzoeksopdracht betreft en geen controle-, beoordelings- of andere assurance-opdracht. Als hier wel sprake van was geweest, dan zouden we wellicht andere zaken hebben geconstateerd en gerapporteerd.

De opdracht is uitgevoerd conform de algemene uitgangspunten voor de uitoefening van de interne auditfunctie bij de rijksdienst. Daarbij hoort ook een stelsel van kwaliteitsborging. Een onderdeel daarvan is dat er een onafhankelijke kwaliteitstoetsing heeft plaatsgevonden op deze onderzoeksopdracht.

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
- 1.1 [Aanleiding](#)
- 1.2 [Doelstelling](#)
- 1.3 [Afbakening](#)
- 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
- 2.1 [Bevindingen](#)
- 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
- 3.1 [Bevindingen](#)
- 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
- 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

[Verspreiding rapport](#)

De opdrachtgever (CIO Rijk) is eigenaar van dit rapport. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. Hoewel het rapport de context van het onderzoek zo goed mogelijk probeert te beschrijven, is het mogelijk dat iemand die de context niet (volledig) kent, de uitkomsten anders interpreteert dan bedoeld.

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Voor openbaarmaking door het opdrachtgevende ministerie van door de ADR aan dit ministerie uitgebrachte rapporten gelden de voorschriften uit de Wet open overheid. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht van door de ADR uitgebrachte rapporten naar de Tweede Kamer.

Inhoud

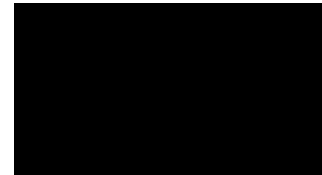
[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
 - 1.1 [Aanleiding](#)
 - 1.2 [Doelstelling](#)
 - 1.3 [Afbakening](#)
 - 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
 - 2.1 [Bevindingen](#)
 - 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
 - 3.1 [Bevindingen](#)
 - 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
 - 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

8. Ondertekening

Den Haag, 4 november 2024

Projectleider

Auditdienst Rijk

Bijlage: managementreactie

Op de volgende pagina is de managementreactie van VWS op voorliggend deelrapport opgenomen.

Inhoud

[Samenvatting](#)

- 1 [Inleiding](#)
 - 1.1 [Aanleiding](#)
 - 1.2 [Doelstelling](#)
 - 1.3 [Afbakening](#)
 - 1.4 [Leeswijzer](#)
- 2 [Aanpak](#)
 - 2.1 [Bevindingen](#)
 - 2.2 [Aandachtspunt](#)
- 3 [Waarborgen inventarisatie en toetsing](#)
 - 3.1 [Bevindingen](#)
 - 3.2 [Aandachtspunten](#)
- 4 [Waarborgen rectificeren of wissen](#)
- 5 [Totstandkoming rapportage](#)
 - 5.1 [Bevindingen](#)
- 6 [Lessons learned](#)
- 7 [Verantwoording onderzoek](#)
- 8 [Ondertekening](#)
- 9 [Bijlage: managementreactie](#)

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Ministerie van Financiën
Auditedienst Rijk
T.a.v. [REDACTED]
Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag

**Directie Informatiebeleid -
CIO**

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Datum 29 juli 2024
Betreft Managementreactie motie#21

Kenmerk
managementreactie motie 21

Uw brief

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Geachte heer/mevrouw,

De Directie Informatiebeleid dankt de Auditedienst Rijk (ADR) voor het Rijksbreed Onderzoeksrapport Uitvoering Motie#21 Deelrapport Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

De vraag van CIO Rijk aan de Auditedienst Rijk (ADR) betrof een externe toets uit te voeren naar de kwaliteit van de uitvoering van Motie#21. Hierbij gold als centrale onderzoeksvraag: Hoe hebben de departementen de accuraatheid en volledigheid van de uitvoering van Motie# 21 en de uitkomsten in de rapportage procesmatig geborgd?

In deze managementreactie gaan we kort in op de geconstateerde aandachtspunten.

Onder coördinatie van CIO VWS is in de periode Q3 2021 tot Q3 2022 door de 19 organisatieonderdelen van VWS gewerkt aan de uitvoering van Motie#21. Dit hield in dat zij zelf hun gebruik van afkomstgerelateerde indicatoren hebben geïnventariseerd en hiervan de rechtmatigheid en behoorlijkheid hebben beoordeeld.

Om hen hierin te ondersteunen heeft de CIO VWS de CIO's van de organisatieonderdelen voorzien van een vragenlijst inclusief toelichting, definities, instructies en een invulformat. Vervolgens zijn met de organisatieonderdelen individuele gesprekken gevoerd over de gevolgde aanpak en mogelijke bevindingen. Tijdens de gesprekken kwam niet naar voren dat er onduidelijkheden waren over de gehanteerde definities en aanpak. Uit het onderzoek is gebleken dat er geen sprake was van vervuilde data die opgeruimd moeten worden, en was het proces van rectificeren en wissen niet van toepassing.

VWS is van mening dat het inventarisatie proces zorgvuldig is doorlopen. De constatering van de ADR dat de definitie non-discriminatie niet expliciet is uitgevraagd en de door de organisatieonderdelen aangeleverde formats niet zijn afgetekend zou naar haar inzicht niet hebben geleid tot een andere uitkomst van het onderzoek. VWS zal in toekomstige onderzoeken nog meer aandacht besteden aan het vastleggen van het onderzoeksproces.

de directeur Informatiebeleid - CIO,

Directie Informatiebeleid - CIO

Kenmerk
managementreactie motie 21